

BARBARA ELLEN DUNN

Barbara Ellen Dunn blev født i Canada nær Montreal i 1951. I barndommen blev der stået på skøjter, og drømmen var at blive skøjteprinsesse. På universitetet i USA mødte Barbara sin kommende danske mand, og sammen flyttede parret til Aarhus i 1971.

Interviewet er udført på Dokk1 i oktober 2016 af følgende elever fra Elise Smiths Skole, 6.C:

- Rabia Nur Alici
- Veronica Kjærsgaard Midtgaard
- Annalærke Skovslund

HJEMMET

Mit navn er Barbara Dunn, og jeg bor i Museumsgade her midt i byen. Jeg er født i 1951 og ikke i Danmark.

I HVILKE GADER OG I HVILKEN BY VOKSEDE DU OP?

Jeg er født i Montreal i Quebec i Canada. Og jeg boede en del af tiden i Montreal og en del af tiden laangt ude i en lille mineby, som hed Asbestos, fordi der var

asbestminer. Jeg kom først til Danmark i 1971, da jeg var 19 år. Så jeg er slet ikke vokset op her i Aarhus. Men I skal også have historier fra andre.

HVAD LAVEDE DINE FORÆLDRE?

Min far var med i ledelsen for minen. Han var uddannet som geolog og havde en MBA i Business. Han styrede produktiviteten i minen. Min mor var uddannet som sygeplejerske. Mens vi var små, var hun hjemmegående, fordi der var syge børn, så der var nok at se til. Men hun kom tilbage til arbejdet, da den yngste kom i teenageårene.

HVOR MANGE SØSKENDE VAR I?

Vi var syv i alt.

SYV? HAVDE DU PLIGTER DERHJEMME?

Masser af pligter. Det var en selvfølge, for jeg var den ældste – og en pige, så der var meget at lave, når der er seks søskende. Jeg har kunnet lave morgenmad og skifte ble fra jeg var seks år gammel.

(LER) FIK DU LOMMEPENGE AF DINE FORÆLDRE?

Det tror jeg, jeg fik. Men jeg kan ikke huske beløbet. Det rakte lige til en lille pose snolder, en gang imellem.

SKOLEN

HVOR GIK DU I SKOLE?

Se, det her bliver lidt svært for jer, fordi det er anderledes. I Asbestos var der en fransk skole og en engelsk skole. Jeg gik i den franske skole, som var 2 ½ kilometers gang fra hvor vi boede. Da vi flyttede til New York, gik jeg først på en katolsk skole igen, og derefter i en offentlig skole, en high school.

HVORDAN FORLØB EN TYPISK SKOLEDAG?

Her bliver jeres historie og min historie anderledes. Jeg har skiftet skole rigtig mange gange, fordi vi flyttede meget frem og tilbage, og hver skole havde sin måde at gøre det på. Allerede da jeg var seks år gammel, kom jeg i den franske

skole, og det var fra klokken otte om morgenen til klokken tre om eftermiddagen. Da jeg nåede til high school i USA, var det typisk fra otte til to, tre, selvom jeg var 16 år gammel. Man måtte ikke opholde sig i skolegården, basta.

HVAD SYNES DU ER DEN VÆSENTLIGSTE FORSKEL PÅ SKOLEN I DAG, OG DENGANG DU GIK I SKOLE?

Ja, der er det også lidt sjovt for mig at sammenligne. Fordi Quebec-skolen var konservativ, og det var de danske ikke. Som seksårig havde jeg allerede en times lektier hver dag, og der var ikke noget med, om man nåede at lave dem eller ikke. Man skulle bare lave dem. Der blev uddelt smæk jævnt og rundhåndet i den franske skole, hvilket man lykkeligvis ikke gør i dag. Der var mange straffeforanstaltninger. Vi var også mere rolige i klassen, for det var man nødt til at være. Det var simpelthen meget smerteligt, hvis man ikke kunne holde ro.

Så har jeg haft fransk eller engelsk, de forskellige kulturer, inde på livet. I USA var der meget forskelligartede folk. Det er først for nylig, at danskerne har skullet vænne sig til en multikulturel opvækst med flere sprog, religioner og holdninger i en almindelig skole. Kort sagt, mere striks, flere lektier. I nogle af de klasser jeg gik i, var der faktisk 50 elever og én lærer ...

(LER)

... så der var kadaverdisciplin nogle gange, for at holde den. Vi underviste hinanden meget, og dannede grupper, som I gør nu. På den måde var der nogle, der sørgede for at man kom igennem, når læreren ikke kunne være alle steder på samme tid. Min familie var meget opsat på, at vi skulle have en god uddannelse, så vi kunne komme videre, så også på hjemmefronten kunne du dine ting. Det faglige var virkelig meget i højsædet.

HVORDAN VAR FORHOLDET MELLEM LÆRERE OG ELEVER?

Man stod op, når læreren kom ind, og man satte sig ned, når hun sagde man måtte. Man gik ind til timerne i to rækker – de mindste forrest, to og to og to, og de højeste bagerst, så man kunne se, om alle var der. Men ikke desto mindre var der nogle lærere, som man var meget glad for, og som man havde et ret

fortroligt forhold til. Man tiltalte dem altid: "Mr. and Mrs. and Miss", altså mere formelt.

HVILKEN STRAF VAR DER VED UARTIGHEDER?

Man kunne blive stillet i krogen med ryggen til klassen. Man kunne blive stillet med dum-hatten på, som hele klassen kunne kigge på. Indtil jeg var en 10-12 år blev der stadigvæk brugt spanskrør og givet smæk med en lineal henover knoerne, så man fik mærker, og så skulle man hjem og forklare forældrene, hvorfor man lige havde de mærker. Det var jeg heller ikke glad for. Man kunne blive råbt ad. Det ville være dumt at blive smidt ud af skolen. Det gik ikke.

HVILKE FAG HAVDE DU, OG HVILKE VAR DINE YNDLINGSFAG?

I de yngste klasser hed det engelsk, matematik, geografi og historie. Formning og idræt blev flettet ind i løbet af dagen. Nogle gange musik. Vi havde også idræt. I de større klasser kom der flere fag på. Mine egne børn havde husgerning og sløjd. Det havde vi ikke. I får lov til at vælge imellem flere forskellige krea-fag. Det vi havde, var meget bogligt.

FRITID

HVAD LAVEDE DU EFTER SKOLE? OG HVORHENNE?

I fritiden kunne man løbe rundt og få brugt sine kræfter. Jeg løb på skøjter på isen. Når man er vokset op i snebæltet i Quebec, står man på skøjter. Det gør alle. Ikke noget med at spille fodbold. Det var skøjteløb. Jeg drømte om at blive isskøjteprinsesse. Drengene spillede hockey. Cyklede. Der var ikke meget, der var organiseret, for det var jo ude på bøhlandet. Der var ikke noget, som man skulle betale for at kunne gå til, som jeg oplevede, da jeg kom til Aarhus. Det var der mere af, da vi kom til New York, men der havde vi ikke så mange penge, og vi var mange børn, så det gjorde vi ikke rigtig.

Eller vi dannede grupper. Flere mødre var hjemme, så der var gang i gaden. Da jeg var en 12-13 år, samledes alle gadens børn ved seks-tiden efter aftensmad og spillede bold. Den yngste var fire år, og kunne lige løbe med, og den ældste var

16. Vi sørgede for at det gik, hvor alle kunne være med. Så der var megen latter og råben, indtil forældrene kaldte en hjem.

HVILKEN SKOLE GIK DU PÅ I FLEST ÅR?

Det længste var nok de tre år i high school, og ellers var det kortere.

HVILKE BUTIKKER KOM DU I?

Det gjorde jeg slet ikke. Vi havde ingen penge, så det var nemt nok. Af og til købte jeg ind i supermarkedet for min mor, og selvfølgelig havde jeg tøj på kroppen, men alt det her butiksliv, det havde vi ikke ret meget af.

HVAD LAVEDE DU I DIN FERIE?

Se, der havde vi til gengæld lange ferier i modsætning til de danske børn. Vi havde fri fra slutningen af juni til 1. september. Og – jeg passede børn! For jeg var den ældste. Da jeg var gammel nok til det, tjente jeg lidt penge ved at være babysitter. Et par gange fik jeg lov til at være babysitter for en familie, og det var ligesom at være au pair-pige. Vi var nede på en fantastisk hvid strand. Det var en af de lækre ture med sol og strand og meget liv med de små børn at passe. Men – vi tog ikke meget på ferie. Mine forældre havde ikke fri, og der var ikke for mange penge. Vi gik ned til stranden, da vi boede i New York. Jeg tog den yngste i klapvogn og en på cykel, og det tog 45 minutter, at komme ned til stranden. Vi gik hjem ved en tre-fire tiden. Man måtte selv finde på noget.

HAVDE DU ET FRITIDSJOB?

Det var som babysitter. Det var et typisk pigejob.

HVOR MANGE PENGE TJENTE DU? OG HVAD BRUGTE DU PENGENE PÅ?

Det lyder latterligt nu, set med nutidens målestok. Det var en femmer i timen. Men man kunne købe mere dengang. Da jeg kom i 13-14-15 års-alderen og begyndte at tjene penge som babysitter, så ... Hvad brugte jeg pengene på? I lang tid sparede jeg op til en rejse, som jeg alligevel ikke kom på. Så pengene blev sat ind på sparebogen. Jeg købte lidt tøj og pynt. Det var det, jeg købte. Da jeg blev 16-17 år, fik jeg job i en butik, som solgte tøjstoffer. Jeg kunne godt sy tøj, og jeg kunne lære andre at sy. Der fik jeg en hel garderobe, fordi man skulle sy modeller. Det syntes jeg var rigtig fedt.

HVAD VAR DIT YNDLINGSSTED SOM BARN?

Åhh ... det er svært at sige, når man har flyttet så meget rundt. Når jeg syntes jeg skulle have fred for de små rollinger, som var mine søskende, kunne jeg finde på at klatre op i et højt træ og gemme mig, og der være lidt for mig selv.

AT FLYTTE TIL AARHUS

HVAD VAR DE STØRSTE FORSKELLE PÅ AARHUS OG DET STED, DU KOM FRA?

Ja, nu bliver igen svært, fordi jeg har boet så mange steder. For jeres spørgsmål går ud fra, at folk har boet det samme sted i det meste af deres liv, og det har jeg bare ikke. Men selvfølgelig var der sproget, og hele den danske kultur, da jeg kom i 1971, fordi jeg kom fra det nordamerikanske. Her var alle jo danskere, og det var jeg ikke vant til. Jeg var vant til, at alting var meget mere blandet. Jo, den virkede meget lillebys, provinsiel, da jeg kom. Aarhus synes jo nok, det er en stor by. Men hvis man har været i nærheden af New York med otte millioner indbyggere, synes man, at Aarhus er meget lille.

VOKSEN LIV

HVAD VILLE DU VÆRE NÅR DU BLEV VOKSEN?

Det vidste jeg ikke dengang, jeg var i jeres alder. Jeg vidste det heller ikke, før jeg fik mit job. Jeg vidste, jeg som pige gerne ville have et job frem for at være hjemmegående. Det var lidt af en udfordring af vanetænkning. På et tidspunkt troede jeg nok, jeg skulle være ... sådan noget, der svarer til Danida, i flygtningelejre, udviklingslande. Da jeg fik mit første job først som gymnasielærer, hvor jeg tog en pause fra universitetet, for at finde ud af hvad jeg nu skulle bruge det til, blev jeg totalt forelsket i det at være lærer, så det blev til at jeg blev gymnasielærer og underviste i fagene engelsk, og historie og en del indenfor IT også. Og jeg syntes, det var så fantastisk.

BLEV DU GIFT? HVIS JA, FIK I BØRN OG HVOR BOEDE I?

(Ier) Ja, jeg blev gift med en dansk mand, mens jeg læste på universitetet i USA. Vi flyttede til Danmark, hvor han boede. Da var jeg 19. Jeg fik tre børn, den første da jeg var 22. Vi boede Aarhus mens vi læste. Så har jeg boet i Års og i Herning, og flyttede tilbage til Aarhus i 1981.

HVAD KENDTE DU TIL AARHUS FØR DU KOM TIL BYEN?

Nul og nix (Ier).

HAR DU ET GODT RÅD TIL NUTIDENS UNGE?

(Ler højt) Jeg ville ønske, jeg kunne sige, hvad det skulle være. Tag jer selv alvorligt og nyd både det sjove og også de lidt mere alvorlige sider af jeres fremtid, for den bliver meget anderledes end min datid.

FORHOLD TIL AARHUS

HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE AARHUSIANER? ER DU AARHUSIANER?

Ja ... (holder pause) ... det tror jeg nok jeg er, for det er her jeg har boet længst i mit liv. Jeg kunne godt lide dengang, det hed "Smilets By". Da jeg kom her som 19-årig i 1971, så kunne jeg ikke et ord – jo, jeg kunne lige tre ord på dansk, og det rakte ikke særlig langt. Jeg skulle lære det, og der var ikke ret mange, der kunne engelsk dengang.

Vi boede i en lejlighed ovenpå en lillebitte købmandsbutik, og købmanden var bare så sød til at give sig tid til at lære mig nye ord, når jeg fortvivlet forsøgte at købe ind, og ikke kunne sige hvad det var. Slagteren ligeså. Jeg fik mit første job ved FDB med at taste fakturaer ind på en meget gammeldags computer. Damerne, jeg arbejdede sammen med, kunne heller ikke engelsk, og jeg kunne jo kun meget begrænset dansk. Men de var bare så dejlige, søde og hjælpsomme, og der lærte jeg rigtig meget dansk. Det lærte de mig. "Smilets By" og al den venlighed – waou, det var lækkert.

(FNISER)

Jeg synes det er fantastisk med skov på begge sider af byen ud til bugten, og at det er let at komme til Brabrandstien, og til strand og skov. Hvis man ikke har så mange penge, kan man faktisk få et hyggeligt liv her.

HVAD SER DU SOM DEN STØRSTE FORSKEL PÅ AARHUS FRA DINE FØRSTE ERINDRINGER OM AARHUS OG I DAG?

Byen er selvfølgelig vokset temmelig meget. Der er kommet flere højhuse ... men det er nok i befolkningssammensætningen. Der var meget langt i mellem indvandrere. Nu er der jo ... jeg ved det ikke, 15% indvandrere i byen. Hvis man ser på gadebilledet, er folk blevet mere fortravlede, og byen er mere delt op i rigmandsområder og fattigmandsområder, end den var dengang. Den del af det synes jeg er lidt træls.

HVAD KUNNE AARHUS SÅ GØRE?

Trafikoplægning, så man kan cykle uden at risikere at blive kørt over. Trafikken synes jeg, er et problem.

KENDTE DU NOGEN FRA ANDRE LANDE, DA DU VAR BARN?

Det jo mig, der er fra andre lande. Jeg mødte en udlænding, da jeg læste på universitetet. For mig var danskerne udlændinge, som jeg skulle lære at forstå.

KENDER DU NOGEN FRA ANDRE LANDE I DAG?

Temmelig mange. Nok mange flere end I gør. For jeg har undervist på Langkær Gymnasium, og der er der 57 forskellige nationaliteter.

HVAD ER DIN YNDLINGSTING VED AARHUS?

Jeg har flere. Nu bor jeg tæt på Mølleparken, og jeg elsker cykelture på Brabrandstien. Men jeg elsker også at sidde på en café i Midtbyen og se folk gå forbi og at tage mine børnebørn med ud. Mens jeg får en kop te, får de noget andet.

EUROPA OG VERDEN

HVORNÅR VAR DU FØRSTE GANG PÅ FERIE UDEN FOR DANMARK? HVOR GIK TUREN HEN?

Jeg tror det var i 1973, at vi tog til Norge. Vi besøgte nogen, som vi havde læst sammen med i USA, der boede der.

REJSER DU MERE I DAG, OG HVOR REJSER DU HEN?

Jeg rejser meget mere i dag, og det gør danskerne i almindelighed. Der kom jo et pengeboom i løbet af 70'erne og 80'erne. Jeg tror, jeg har rejst Europa tyndt. Jeg har været meget på studierejser med klasser.

Så tager jeg gerne tilbage for at besøge mine søskende. Nogen af dem bor i Canada, og nogen af dem bor i USA. De flytter også rundt, så det bliver til mange forskellige steder. Jeg har været i Indien, jeg har været i Mexico. Jeg har ikke været i Kina endnu, men det kan være det kommer.

HVILKE VIGTIGSTE EUROPÆISKE BEGIVENHEDER HUSKER DU OG HVORFOR?

Jeg husker Murens fald, som noget kæmpe, kæmpestort. Vi lukkede skolen, og vi aflyste timer, bare for at feste. For Murens fald betød, at Den kolde Krigs adskilte Europa var overstået, og at det man frygtede med en ny atomkrig, blev til forbrødring. For et par år siden var vi i Berlin, da de fejrede 25 års dagen for Murens fald – min mand og jeg og barnebarn. Det var endnu engang en kæmpestor fest. Det er for mig noget stort europæisk. Noget andet er Danmarks indtræden i EU. Desværre husker man også terrorangreb i Madrid og i Paris. Jeg har været med i internationale skoleprojekter, og derfor kender jeg folk fra skoler, både børn og lærere. Det bringer begivenhederne tættere på, end hvis jeg ikke kendte nogen.

HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE EUROPÆER? ER DU EUROPÆER?

Ja, bestemt. Og jeg er et idealistisk, håbefuldt menneske, der håber på det EU skal stå for. EU vandt Nobelprisen i fred sidste år, fordi der har været 50 år uden krig efter at man har bekriget hinanden i mange hundrede år. Det synes jeg er et kæmpefremskridt. Ikke fordi det er nemt og problemfrit. Det at hjælpe hinanden, det at bøje sig mod hinanden i et samarbejde fremfor at udnytte fattige i de mindre udviklede dele, er en smuk ting.

AARHUS ER I DAG EN INTERNATIONAL BY, HVAD SYNES DU OM DET?

Med mine rødder synes jeg, det er meget fint. Men der er måske nogle ting, som Aarhus løser lidt dårligt i forhold til det at være international, fordi der er meget opdelte kvarterer og så videre. Når jeg går ned ad gågaden, bliver jeg konfronteret med flere forskellige sprog, og det synes jeg er meget sjovt. Flere madsteder, med mere interessant mad. Det er også en sjov afveksling.

Transskriberet af Merete Bavngård Terkelsen, november 2016